

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENME MOTİVASYONUNA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

MIDDLE SCHOOL STUDENTS' VIEWS ON LEARNING MOTIVATION

Mensur ONUR

MEB, mensuronur@hotmail.com, ORCID ID: 0009-0009-5539-4290

Ceylan PINAR

MEB, matceylan@hotmail.com, ORCID ID: 0009-0006-1109-0699

Muharrem KORKMAZ

MEB, muharremkorkmaz21@hotmail.com, ORCID ID: 0009-0005-2353-7155

Arafat YÜCEL

MEB, yuceleref.7221@gmail.com, ORCID ID: 0009-0009-5661-7257

Fesih TOPĞUÇ

MEB, Amedlifesih213321@gmail.com, ORCID ID: 0009-0002-0702-6767

Fırat KAPLAN

MEB, frtkptn@hotmail.com, ORCID ID: 0009-0005-1588-1183

ÖZET

Eğitim, toplumun temel taşıdır ve bireylerin kişisel gelişimlerinde kilit bir rol oynar. Bu nedenle, öğrencilerin eğitim sürecine aktif katılımı ve öğrenme motivasyonlarının ne kadar güçlü olduğu, eğitimdeki başarılarını ve gelecekteki potansiyellerini büyük ölçüde etkiler. Ortaokul dönemi, öğrencilerin temel öğrenme alışkanlıklarını ve motivasyonlarını şekillendirdikleri bir dönemdir. Dolayısıyla, ortaokul öğrencilerinin öğrenme motivasyonunu anlamak ve değerlendirmek, eğitimdeki kritik başarı faktörlerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Motivasyon, öğrencilerin öğrenme sürecine katılımını, çaba göstermelerini ve başarılarını etkileyen bir içsel süreçtir. Öğrencilerin öğrenme faaliyetlerine olan ilgisi, hedefleri ve değerleri motivasyonlarını şekillendirir. Öğrencilerin öğrenmeye yönelik motivasyonu, öğrencilerin öğrenme sürecine katılımını, başarılarını ve tutumlarını etkileyen önemli bir faktördür. Ortaokul öğrencilerinin öğrenme motivasyonlarını ölçmek, eğitimdeki başarılarını artırmak için önemli bir adımdır. Bu araştırma tarama türünde betimsel bir çalışmadır. Bu araştırma, öğrencilerin öğrenme motivasyonlarını etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla bir tarama modeli kullanmıştır. Bu çalışmada, ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin öğrenme motivasyonları etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla öğrenme motivasyonu Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma bulguları, öğrenme motivasyonunu artırmak için dikkate alınması gereken farklı faktörleri göstermektedir. Öğrencilerin hedef belirleme, sabır gösterme, gerçekçi hedefler belirleme ve gelecekteki meslek hedeflerini hayal etme konularında desteklenmeleri önerilebilir. Ayrıca, öğretmenlerin dersleri ilginç hale getirme ve öğrencilerle iletişim kurma becerileri öğrencilerin motivasyonunu artırabilir. Bu bulgular, öğrencilerin öğrenme motivasyonunu daha iyi anlamak ve desteklemek için eğitimciler ve okul yöneticileri tarafından kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci, Öğrenme, Motivasyon.

ABSTRACT

Education is the cornerstone of society and plays a key role in the personal development of individuals. Therefore, students' active participation in the educational process and how strong their motivation to learn greatly influence their success in education and their future potential. The middle school period is a time when students shape their basic learning habits and motivation. Therefore, understanding and assessing middle school students' motivation to learn is one of the critical success factors in education. Motivation is an internal process that affects students' engagement in the learning process, effort and achievement. Students' interest in learning activities, goals and values shape their motivation. Students' motivation for learning is an important factor affecting students' engagement in the learning process, achievement and attitudes. Measuring secondary school students' motivation to learn is an important step to increase their success in education. This research is a descriptive study in survey

type. This research used a survey model to determine the factors affecting students' motivation to learn. In this research, the motivation to learn scale was used to determine the factors affecting the motivation to learn of secondary school students. The research findings show different factors that need to be taken into account to increase motivation to learn. It can be suggested that students should be supported in setting goals, showing patience, setting realistic goals and imagining their future career goals. In addition, teachers' ability to make lessons interesting and communicate with students can increase students' motivation. These findings can be used by educators and school administrators to better understand and support students' motivation to learn.

Keywords: Student, Learning, Motivation.

1.GİRİŞ

Eğitim, toplumun temel taşıdır ve bireylerin kişisel gelişimlerinde kilit bir rol oynar. Bu nedenle, öğrencilerin eğitim sürecine aktif katılımı ve öğrenme motivasyonlarının ne kadar güçlü olduğu, eğitimdeki başarılarını ve gelecekteki potansiyellerini büyük ölçüde etkiler. Ortaokul dönemi, öğrencilerin temel öğrenme alışkanlıklarını ve motivasyonlarını şekillendirdikleri bir dönemdir. Dolayısıyla, ortaokul öğrencilerinin öğrenme motivasyonunu anlamak ve değerlendirmek, eğitimdeki kritik başarı faktörlerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Motivasyon, öğrencilerin öğrenme sürecine katılımını, çaba göstermelerini ve başarılarını etkileyen bir içsel süreçtir. Öğrencilerin öğrenme faaliyetlerine olan ilgisi, hedefleri ve değerleri motivasyonlarını şekillendirir. Öğrencilerin öğrenmeye yönelik motivasyonu, öğrencilerin öğrenme sürecine katılımını, başarılarını ve tutumlarını etkileyen önemli bir faktördür (Akbaba, 2006). Öğrenme motivasyonu, öğrencilerin öğrenme hedeflerine ulaşmak için çaba göstermelerini, öğrenme faaliyetlerine ilgi duymalarını ve öğrenme sürecinden zevk almalarını sağlar (Aktan,2012). Öğrenme motivasyonu, içsel ve dışsal olmak üzere iki türe ayrılır. İçsel motivasyon, öğrencilerin öğrenmeye yönelik içsel istekleri, merakları ve zevkleri ile ilgilidir. Dışsal motivasyon ise öğrencilerin öğrenmeye yönelik dışsal faktörlerden etkilenmesi, örneğin notlar, ödüller, cezalar, sosyal baskı gibi (Anderman & Midgley, 1998).

Öğrencilerin öğrenmeye yönelik motivasyonunu etkileyen pek çok faktör vardır. Bunlardan bazıları şunlardır:

Öz yeterlik: Öğrencilerin kendi yeteneklerine ve başarılarına olan inançlarıdır. Öz yeterliği yüksek olan öğrenciler daha yüksek motivasyona sahiptirler.

Hedef belirleme: Öğrencilerin öğrenme sürecinde ulaşmak istedikleri sonuçlardır. Hedefleri belirgin ve ulaşılabilir olan öğrenciler daha yüksek motivasyona sahiptirler.

Değer: Öğrencilerin öğrendikleri bilgi ve becerilere verdikleri önemdir. Değer verilen konulara daha yüksek motivasyonla yaklaşılır.

İlgi: Öğrencilerin öğrenme faaliyetlerine duydukları merak ve zevktir. İlgi çekici konulara daha yüksek motivasyonla yaklaşılır.

Geri bildirim: Öğrencilerin öğrenme sürecinde aldıkları olumlu veya olumsuz geri dönüşür. Geri bildirim, öğrencilerin motivasyonunu artırabilir veya azaltabilir (Akpınar vd., 2016).

Öğretmenler, öğrencilerin öğrenmeye yönelik motivasyonunu artırmak için çeşitli stratejiler kullanabilirler. Bunlardan bazıları şunlardır:

- Öz yeterlik inancını güçlendirmek için övgü, destek ve rehberlik sunmak,
- Hedef belirlemeye yardımcı olmak için net beklentiler ve kriterler belirlemek,
- Değer verilen konuları seçmek veya seçim imkânı sunmak,
- İlgi uyandırmak için çeşitli materyal, yöntem ve teknikler kullanmak,

- Geri bildirim vermek için bilgilendirici, yapıcı ve zamanında olmak (Abell vd., 2013).

Öğrencilerin öğrenmeye yönelik motivasyonu, eğitimde başarının anahtarıdır. Öğretmenler, bu motivasyonu artırmak için farklı kuramlar ve stratejilerden yararlanabilirler.

Öğrenme motivasyonunun anlaşılması, eğitimciler ve okul yöneticileri için kritik bir öneme sahiptir. Öğrencilerin ne tür motivasyonlara sahip olduklarını anlamak, onların derslere aktif katılımını teşvik etmek ve öğrenmelerini artırmak için gereken düzenlemeleri yapma konusunda yol gösterici olabilir. Ayrıca, öğrencilerin eğitimden daha fazla zevk almalarını ve kendi potansiyellerini daha iyi anlamalarını sağlayabilir.

Ortaokul öğrencilerinin öğrenme motivasyonlarını ölçmek, eğitimdeki başarılarını artırmak için önemli bir adımdır. Öğrenme Motivasyonu Ölçeği, öğrencilerin öz-düzenleme, öz yeterlik ve sınıf ortamı ile ilişkilendirdiği öğrenme motivasyonlarını değerlendirmek için kullanılabilir. Öğrenme motivasyonunun derinlemesine anlaşılması, eğitim alanında dönüm noktası niteliğindedir. Bu nedenle, ortaokul öğrencilerinin öğrenme motivasyonunu incelemek için geliştirilen "Öğrenme Motivasyonu Ölçeği" (OMÖ), büyük bir önem taşımaktadır. Bu ölçek, öğrencilerin öğrenme süreçlerini anlamak için kullanılan etkili bir araçtır. OMÖ, öğrencilerin öz-düzenleme, öz-yeterlik, ve sınıf ortamı gibi kilit faktörlerle ilişkilendirdikleri öğrenme motivasyonunu ölçmeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda, OMÖ, öğrencilerin eğitim sürecine daha etkili bir şekilde katılmalarına yardımcı olabilir ve eğitimcilerin, okul yöneticilerinin ve pedagogların öğrenci başarısını artırmak için stratejiler geliştirmesine rehberlik edebilir.

Öğrenme motivasyonunu ölçmek için bu çalışmada kullanılan ölçek, üç temel faktörü içermektedir. Bu faktörler şunlardır:

Öz düzenleme; öğrencilerin hedef belirleme, sabır gösterme, hedefler belirleme ve hayal etme gibi öz-düzenleme becerilerini değerlendirir. Öğrencilerin bu becerilere sahip olması, öğrenme motivasyonlarını artırabilir.

Öz yeterlik; Öğrencilerin kendi yeteneklerine olan güvenlerini ölçer. Öğrencilerin öz yeterlikleri ne kadar yüksekse, öğrenmeye olan motivasyonları da o kadar yüksek olabilir.

Sınıf ortamı (iklimi): Öğretmenlerin derslerini ilginç hale getirme, iletişim kurma ve öğrencilere ilgi duydukları konuları öğrenme fırsatı tanıma yetenekleri ölçülür. Olumlu bir sınıf ortamı, öğrencilerin daha istekli olmalarını teşvik edebilir.

Öğrenme motivasyonu, öğrencilerin eğitim performansı üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Araştırmalar, yüksek öğrenme motivasyonuna sahip öğrencilerin ders başarılarının genellikle daha yüksek olduğunu göstermektedir. Özellikle öz-düzenleme ve öz yeterlik, öğrencilerin öğrenme süreçlerini daha etkili bir şekilde yönlendirmelerine yardımcı olabilir. Sınıf ortamı da önemlidir. İlgi çekici dersler sunan ve öğrencilere olumlu bir öğrenme ortamı sağlayan öğretmenler, öğrencilerin daha istekli olmalarını teşvik edebilir. Öğrencilerin öğrenme motivasyonu, bu faktörlerle birleşerek eğitim performansını artırabilir.

2. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın modeline, evren ve örnekleme, veri toplama araçlarına, verilerin toplanması ve verilerin analizine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma tarama türünde betimsel bir çalışmadır. Betimsel araştırma; mevcut olaylar ve durumlar ile geçmişteki olaylar ve durumlar arasındaki ilişkiyi dikkate alıp bunların etkileşimlerini betimlemeyi amaçlamaktadır (Kaptan, 1998). Bu araştırma, öğrencilerin öğrenme motivasyonlarını etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla bir tarama modeli

kullanmıştır. Tarama modeli, araştırma konusuyla ilgili mevcut durumu geçmiş veya mevcut zaman diliminde belirlemeyi hedefleyen bir araştırma yaklaşımıdır. Tarama araştırmaları, doğadaki değişkenleri, durumları veya olayları değiştirmeden, mevcut haliyle tanımlamayı amaçlar. Tarama araştırmaları, araştırma örneklemini oluşturan gruptaki öğrencilerin konuyla ilgili bilgilerini, algılarını ve tutumlarını belirlemek için kullanılır (Tuncer, 2020). Bu çalışmada, ölçekten elde edilen veriler kullanılarak ortaokul öğrencilerinin öğrenme motivasyonlarına yönelik tutumları açıklanmaya çalışılmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, ortaokulda öğrenim gören 363 öğrenci grubu oluşturmaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada, ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin öğrenme motivasyonları etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla Uykun (2021) tarafından geliştirilen “Öğrenme Motivasyonu Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek toplam 15 maddeden oluşmaktadır. Ölçekteki sorulara verilen yanıtlar Tamamen Katılıyorum, Katılıyorum, Kısmen Katılıyorum, Katılmıyorum, Hiç Katılmıyorum olmak üzere 5’li Likert şeklinde derecelendirilmiştir (Uykun, 2021).

Tablo 1. Öğrenme Motivasyonu Ölçeğindeki Derecelendirmenin Puan Dağılımı

Seçenekler	Puanlar	Puan Aralığı	Ölçek Değerlendirme
Hiç Katılmıyorum	1	1.00-1.80	Yetersiz
Katılmıyorum	2	1.81-2.60	Alt düzey
Kısmen Katılıyorum	3	2.61-3.40	Orta düzey
Katılıyorum	4	3.41-4.20	Üst düzey
Tamamen Katılıyorum	5	4.21-5.00	Çok üst düzey

Araştırmada kullanılan ölçekte yer alan maddelerin cevaplanmasında kullanılan derecelendirme 5. Tamamen Katılıyorum, 4. Katılıyorum, 3. Kısmen Katılıyorum, 2. Katılmıyorum ve 1. Katılmıyorum şeklindedir.

Ölçeğin içerisinde 3 alt boyut bulunmaktadır. Bu boyutlar; öz düzenleme, öz yeterlilik ve Sınıf ortamı (İklimi) şeklindedir. Öğrenme Motivasyonu ölçeğinin alt boyutları madde dağılımı şu şekildedir;

- Öz düzenleme; 1.,2., 3.,4., 5., 6.,7., 8. ve 9. maddeleri,
- Öz yeterlilik; 10.,11. ve 12. maddeleri,
- Sınıf ortamı (İklimi); 13., 14. ve 15. Maddeleridir.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırma verileri, SPSS yazılımı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizinde ortalama, frekans, yüzde ve standart sapma gibi betimsel istatistik yöntemleri kullanılmıştır.

3. BULGULAR

3.1.Öğrencisel Bilgilere İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğrenci velilerinin demografik verilerin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Cinsiyetine Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzdeler

Cinsiyet	f	%	Geç.%	Yığıl. %
Kız	166	45,73	45,73	45,73
Erkek	197	54,27	54,27	100
Toplam	363	100	100	

Cinsiyet değişkenine göre dağılım oranı %45,73 ile kız öğrenciler, %54,27 ile de erkek öğrenciler şeklindedir.

3.2. Ölçek Maddelerine İlişkin Bulgular

Velilerin Öğrenme Motivasyonu Ölçeğine katılım düzeylerine yönelik ölçek maddelerine verdikleri cevapların sonuçları Tablo 3’de gösterilmiştir.

Tablo 3. Öğrenme Motivasyonu Ölçeği Madde Katılım Düzeyleri

Maddeler	n	$\bar{x}$	ss
1 Ders çalışırken kendime hedefler belirleyerek çalışırım.	363	3,70	1.154
2 Öğrenmek için sabrederek çalışmaya devam ederim.	363	3,58	1,215
3 Gerçekleştirebileceğim hedefler belirlemek öğrenme isteğimi artırır.	363	3,66	0,898
4 İleride seçmek istediğim mesleği hayal etmek ders çalışma isteğimi artırır.	363	3,69	0,785
5 Test çözerken zorlansam bile denemekten vazgeçmem.	363	3,61	0,751
6 Kendi ders planımı yapmak öğrenme isteğimi artırır.	363	4,01	0,862
7 Proje yaparken önüme çıkan engelleri planlayarak çözerim.	363	3,57	0,926
8 Kendime vakit ayırmak öğrenme isteğimi artırır.	363	3,87	1,231
9 Ödevlerim hatalı çıkınca doğrusunu öğrenmek için araştırma yaparım	363	3,35	0,922
10 En küçük hatada kendimi yetersiz hissederim.	363	3,39	1,402
11 Okulda başarılı olabilecek miyim diye kaygılanırım.	363	3,28	1,623
12 Anlayamadığım derslere nasıl çalışacağımı bilemiyorum.	363	3,61	1,375

13	Dersleri ilginç hale getiren öğretmenlerin dersinde daha istekli olurum.	363	4,10	1,102
14	İletişim kurabildiğim öğretmenlerin dersine çalışırım.	363	4,18	0,976
15	İlgi duyduğum konuları öğrenirken daha istekli olurum.	363	4,15	1,483

Öğrencilerin öğrenme motivasyonu ölçeği genel ortalaması 3,71 ve standart sapması 0,67 olarak hesaplanmıştır. Ölçek maddelerinin ortalamaları incelendiğinde maddelere genelde olumlu cevaplar verildiği görülmektedir. Verilen cevaplar arasında ortalaması en yüksek çıkan madde “İletişim kurabildiğim öğretmenlerin dersine çalışırım” ($\bar{x}=4.10$) maddesidir. Ortalaması en düşük çıkan madde ise “Okulda başarılı olabilecek miyim diye kaygılanırım” ($\bar{x}=3.28$) maddesidir. Ölçek maddelerine verilen cevapların çoğunun ortalaması düzey olarak üst düzeydir. Yalnızca 9., 10. ve 11. maddelerde cevapların ortalaması düzey olarak orta düzeydir.

Tablo 4. Öğrenme Motivasyonu Ölçeğinin Ölçek Boyutlarına Göre Dağılımı

Seçenekler	n	$\bar{x}$	Yorum
Öz düzenleme	363	3,67	Üst Düzey
Öz yeterlilik	363	3,42	Üst Düzey
Sınıf ortamı (İklimi)	363	4,14	Üst düzey

Öğrenme Motivasyonu ölçeğine verilen cevaplar incelendiğinde öz düzenleme, öz yeterlilik ve sınıf ortamı (iklimi) boyutlarında verilen cevaplar üst düzeydedir. Boyutlar kendi içerisinde değerlendirildiğinde öğrencilerin motivasyonunu en çok etkileyen durumun sınıf ortamı olduğu görülmektedir.

3.3. Ölçek Maddelerine Verilen Cevaplara İlişkin Bulgular

Bu bölüm, öğrencilerin ölçek maddelerine verdiği cevapları içermektedir.

Tablo 5. “Ders çalışırken kendime hedefler belirleyerek çalışırım” Maddesine Katılım Düzeyleri

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	15	4,13	4,13	4,13
Katılmıyorum	20	5,51	5,51	9,64
Kısmen katılıyorum	100	27,55	27,55	37,19
Katılıyorum	150	41,32	41,32	78,51
Tamamen katılıyorum	78	21,49	21,49	100,00
Toplam	363	100	100	

“Ders çalışırken kendime hedefler belirleyerek çalışırım” maddesine, 15 öğrenci hiç katılmıyorum (%4,13), 20 öğrenci katılmıyorum (%5,51), 100 öğrenci kısmen katılıyorum (%27,55), 150 öğrenci katılıyorum (%41,32) ve 78 öğrenci tamamen katılıyorum (%21,49) cevaplarını vermiştir. Maddeye katılım düzeyi, üst düzeydir.

Tablo 6. “Öğrenmek için sabrederek çalışmaya devam ederim” Maddesine Katılım Düzeyleri

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	11	3,03	3,03	3,03
Katılmıyorum	30	8,26	8,26	11,29
Kısmen katılıyorum	130	35,81	35,81	47,11
Katılıyorum	120	33,06	33,06	80,17
Tamamen katılıyorum	72	19,83	19,83	100,00
Toplam	363	100	100	

“Öğrenmek için sabrederek çalışmaya devam ederim” maddesine, 11 öğrenci hiç katılmıyorum (%3,03), 30 öğrenci katılmıyorum (%8,26), 130 öğrenci kısmen katılıyorum (%35,81), 120 öğrenci katılıyorum (%33,06) ve 72 öğrenci tamamen katılıyorum (%19,83) cevaplarını vermiştir. Maddeye katılım düzeyi, üst düzeydir.

Tablo 7. “Gerçekleştirebileceğim hedefler belirlemek öğrenme isteğimi artırır” Maddesine Katılım Düzeyleri

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	25	6,89	6,89	6,89
Katılmıyorum	20	5,51	5,51	12,40
Kısmen katılıyorum	100	27,55	27,55	39,94
Katılıyorum	125	34,44	34,44	74,38
Tamamen katılıyorum	93	25,62	25,62	100,00
Toplam	363	100	100	

“Gerçekleştirebileceğim hedefler belirlemek öğrenme isteğimi artırır” maddesine, 25 öğrenci hiç katılmıyorum (%6,59), 20 öğrenci katılmıyorum (%5,51), 100 öğrenci kısmen katılıyorum (%27,55), 125 öğrenci katılıyorum (%34,44) ve 93 öğrenci tamamen katılıyorum (%25,62) cevaplarını vermiştir. Maddeye katılım düzeyi, üst düzeydir.

Tablo 8. “İleride seçmek istediğim mesleği hayal etmek ders çalışma isteğimi artırır” Maddesine Katılım Düzeyleri

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	21	5,79	5,79	5,79
Katılmıyorum	15	4,13	4,13	9,92
Kısmen katılıyorum	99	27,27	27,27	37,19
Katılıyorum	145	39,94	39,94	77,13
Tamamen katılıyorum	83	22,87	22,87	100,00
Toplam	363	100	100	

“İleride seçmek istediğim mesleği hayal etmek ders çalışma isteğimi artırır” maddesine, 21 öğrenci hiç katılmıyorum (%5,79), 15 öğrenci katılmıyorum (%4,13), 99 öğrenci kısmen katılıyorum (%27,27), 145 öğrenci katılıyorum (%39,94) ve 83 öğrenci tamamen katılıyorum (%22,87) cevaplarını vermiştir. Maddeye katılım düzeyi, üst düzeydir.

Tablo 9. “Test çözerken zorlansam bile denemekten vazgeçmem” Maddesine Katılım Düzeyleri

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	8	2,20	2,20	2,20
Katılmıyorum	26	7,16	7,16	9,37
Kısmen katılıyorum	150	41,32	41,32	50,69
Katılıyorum	92	25,34	25,34	76,03
Tamamen katılıyorum	87	23,97	23,97	100,00
Toplam	363	100	100	

“Test çözerken zorlansam bile denemekten vazgeçmem” maddesine, 8 öğrenci hiç katılmıyorum (%2,20), 26 öğrenci katılmıyorum (%7,16), 150 öğrenci kısmen katılıyorum (%41,32), 92 öğrenci katılıyorum (%25,34) ve 87 öğrenci tamamen katılıyorum (%23,97) cevaplarını vermiştir. Maddeye katılım düzeyi, üst düzeydir.

Tablo 10. “Kendi ders planımı yapmak öğrenme isteğimi artırır” Maddesine Katılım Düzeyleri

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	6	1,65	1,65	1,65
Katılmıyorum	9	2,48	2,48	4,13

Kısmen katılıyorum	63	17,36	17,36	21,49
Katılıyorum	180	49,59	49,59	71,07
Tamamen katılıyorum	105	28,93	28,93	100,00
Toplam	363	100	100	

“Kendi ders planımı yapmak öğrenme isteğimi artırır” maddesine, 6 öğrenci hiç katılmıyorum (%1,65), 9 öğrenci katılmıyorum (%2,48), 63 öğrenci kısmen katılıyorum (%17,36), 180 öğrenci katılıyorum (%49,59) ve 105 öğrenci tamamen katılıyorum (%28,93) cevaplarını vermiştir. Maddeye katılım düzeyi, üst düzeydir.

Tablo 11. “Proje yaparken önüne çıkan engelleri planlayarak çözerim” Maddesine Katılım Düzeyleri

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	20	5,51	5,51	5,51
Katılmıyorum	19	5,23	5,23	10,74
Kısmen katılıyorum	125	34,44	34,44	45,18
Katılıyorum	131	36,09	36,09	81,27
Tamamen katılıyorum	68	18,73	18,73	100,00
Toplam	363	100	100	

“Proje yaparken önüne çıkan engelleri planlayarak çözerim” maddesine, 20 öğrenci hiç katılmıyorum (%5,51), 19 öğrenci katılmıyorum (%5,23), 125 öğrenci kısmen katılıyorum (%34,44), 131 öğrenci katılıyorum (%36,09) ve 68 öğrenci tamamen katılıyorum (%18,73) cevaplarını vermiştir. Maddeye katılım düzeyi, üst düzeydir.

Tablo 12. “Kendime vakit ayırmak öğrenme isteğimi artırır” Maddesine Katılım Düzeyleri

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	13	3,58	3,58	3,58
Katılmıyorum	20	5,51	5,51	9,09
Kısmen katılıyorum	60	16,53	16,53	25,62
Katılıyorum	180	49,59	49,59	75,21
Tamamen katılıyorum	90	24,79	24,79	100,00
Toplam	363	100	100	

“Kendime vakit ayırmak öğrenme isteğimi artırır” maddesine, 13 öğrenci hiç katılmıyorum (%3,58), 20 öğrenci katılmıyorum (%5,51), 60 öğrenci kısmen katılıyorum (%16,53), 180 öğrenci katılıyorum (%49,59) ve 90 öğrenci tamamen katılıyorum (%24,79) cevaplarını vermiştir. Maddeye katılım düzeyi, üst düzeydir.

Tablo 13. “Ödevlerim hatalı çıkınca doğrusunu öğrenmek için araştırma yaparım” Maddesine Katılım Düzeyleri

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	5	1,38	1,38	1,38
Katılmıyorum	65	17,91	17,91	19,28
Kısmen katılıyorum	153	42,15	42,15	61,43
Katılıyorum	75	20,66	20,66	82,09
Tamamen katılıyorum	65	17,91	17,91	100,00
Toplam	363	100	100	

“Ödevlerim hatalı çıkınca doğrusunu öğrenmek için araştırma yaparım” maddesine, 5 öğrenci hiç katılmıyorum (%1,38), 65 öğrenci katılmıyorum (%17,91), 153 öğrenci kısmen katılıyorum (%42,15), 75 öğrenci katılıyorum (%20,66) ve 65 öğrenci tamamen katılıyorum (%17,91) cevaplarını vermiştir. Maddeye katılım düzeyi, orta düzeydir.

Tablo 14. “En küçük hatada kendimi yetersiz hissederim” Maddesine Katılım Düzeyleri

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	20	5,51	5,51	5,51
Katılmıyorum	45	12,40	12,40	17,91
Kısmen katılıyorum	143	39,39	39,39	57,30
Katılıyorum	84	23,14	23,14	80,44
Tamamen katılıyorum	71	19,56	19,56	100,00
Toplam	363	100	100	

“En küçük hatada kendimi yetersiz hissederim” maddesine, 20 öğrenci hiç katılmıyorum (%5,51), 45 öğrenci katılmıyorum (%12,40), 143 öğrenci kısmen katılıyorum (%39,39), 84 öğrenci katılıyorum (%23,14) ve 71 öğrenci tamamen katılıyorum (%19,56) cevaplarını vermiştir. Maddeye katılım düzeyi, orta düzeydir.

Tablo 15. “Okulda başarılı olabilecek miyim diye kaygılanırım” Maddesine Katılım Düzeyleri

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
----------	---	---	-------	--------

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	9	2,48	2,48	2,48
Katılmıyorum	75	20,66	20,66	23,14
Kısmen katılıyorum	140	38,57	38,57	61,71
Katılıyorum	80	22,04	22,04	83,75
Tamamen katılıyorum	59	16,25	16,25	100,00
Toplam	363	100	100	

“Okulda başarılı olabilecek miyim diye kaygılanırım” maddesine, 9 öğrenci hiç katılmıyorum (%2,48), 75 öğrenci katılmıyorum (%20,66), 140 öğrenci kısmen katılıyorum (%38,57), 80 öğrenci katılıyorum (%22,04) ve 59 öğrenci tamamen katılıyorum (%16,25) cevaplarını vermiştir. Maddeye katılım düzeyi, orta düzeydir.

Tablo 16. “Anlayamadığım derslere nasıl çalışacağımı bilemiyorum” Maddesine Katılım Düzeyleri

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	11	3,03	3,03	3,03
Katılmıyorum	41	11,29	11,29	14,33
Kısmen katılıyorum	106	29,20	29,20	43,53
Katılıyorum	126	34,71	34,71	78,24
Tamamen katılıyorum	79	21,76	21,76	100,00
Toplam	363	100	100	

“Anlayamadığım derslere nasıl çalışacağımı bilemiyorum” maddesine, 11 öğrenci hiç katılmıyorum (%3,03), 41 öğrenci katılmıyorum (%11,29), 106 öğrenci kısmen katılıyorum (%29,20), 126 öğrenci katılıyorum (%34,71) ve 79 öğrenci tamamen katılıyorum (%21,76) cevaplarını vermiştir. Maddeye katılım düzeyi, üst düzeydir.

Tablo 17. “Dersleri ilginç hale getiren öğretmenlerin dersinde daha istekli olurum” Maddesine Katılım Düzeyleri

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	5	1,38	1,38	1,38
Katılmıyorum	7	1,93	1,93	3,31

Kısmen katılıyorum	39	10,74	10,74	14,05
Katılıyorum	208	57,30	57,30	71,35
Tamamen katılıyorum	104	28,65	28,65	100,00
Toplam	363	100	100	

“Dersleri ilginç hale getiren öğretmenlerin dersinde daha istekli olurum” maddesine, 5 öğrenci hiç katılmıyorum (%1,38), 7 öğrenci katılmıyorum (%1,93), 39 öğrenci kısmen katılıyorum (%10,74), 208 öğrenci katılıyorum (%57,30) ve 28,65 öğrenci tamamen katılıyorum (%20,00) cevaplarını vermiştir. Maddeye katılım düzeyi, üst düzeydir.

Tablo 18. “İletişim kurabildiğim öğretmenlerin dersine çalışırım” Maddesine Katılım Düzeyleri

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	5	1,38	1,38	1,38
Katılmıyorum	7	1,93	1,93	3,31
Kısmen katılıyorum	29	7,99	7,99	11,29
Katılıyorum	199	54,82	54,82	66,12
Tamamen katılıyorum	123	33,88	33,88	100,00
Toplam	363	100	100	

“İletişim kurabildiğim öğretmenlerin dersine çalışırım” maddesine, 5 öğrenci hiç katılmıyorum (%1,38), 7 öğrenci katılmıyorum (%1,93), 29 öğrenci kısmen katılıyorum (%7,99), 199 öğrenci katılıyorum (%54,82) ve 123 öğrenci tamamen katılıyorum (%33,88) cevaplarını vermiştir. Maddeye katılım düzeyi, üst düzeydir.

Tablo 19. “İlgi duyduğum konuları öğrenirken daha istekli olurum” Maddesine Katılım Düzeyleri

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	4	1,10	1,10	1,10
Katılmıyorum	9	2,48	2,48	3,58
Kısmen katılıyorum	32	8,82	8,82	12,40
Katılıyorum	200	55,10	55,10	67,49
Tamamen katılıyorum	118	32,51	32,51	100,00

Toplam	363	100	100
--------	-----	-----	-----

“Öğretmenlik, toplumda prestijli bir meslektir” maddesine, 4 öğrenci hiç katılmıyorum (%1,10), 9 öğrenci katılmıyorum (%2,48), 32 öğrenci kısmen katılıyorum (%8,82), 200 öğrenci katılıyorum (%55,10) ve 118 öğrenci tamamen katılıyorum (%32,51) cevaplarını vermiştir. Maddeye katılım düzeyi, üst düzeydir.

4. SONUÇ

Çalışma verilerine göre ölçek maddelerinden aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

"Ders çalışırken kendime hedefler belirleyerek çalışırım" (Ortalama puan: 3.70): Ortalama puan oldukça yüksektir, bu da öğrencilerin ders çalışırken hedef belirlemenin önemine büyük bir vurgu yaptıklarını göstermektedir.

"Öğrenmek için sabrederek çalışmaya devam ederim" (Ortalama puan: 3.58): Ortalama puan, öğrencilerin öğrenme sürecinde sabırlı olma eğiliminde olduklarını göstermektedir. Bu, öğrenme sürecinde karşılaşılan zorlukların üstesinden gelme isteklerini yansıtmaktadır.

"Gerçekleştirebileceğim hedefler belirlemek öğrenme isteğimi artırır" (Ortalama puan: 3.66): Bu maddeye verilen ortalama puan, öğrencilerin gerçekçi ve ulaşılabilir hedefler belirlemenin öğrenme isteğini artırıcı bir etkisi olduğuna inandıklarını göstermektedir.

"İleride seçmek istediğim mesleği hayal etmek ders çalışma isteğimi artırır" (Ortalama puan: 3.69): Ortalama puan, öğrencilerin gelecekteki meslek hedeflerini hayal etmenin ders çalışma isteğini artırıcı bir etkisi olduğuna inandıklarını göstermektedir.

"Test çözerken zorlansam bile denemekten vazgeçmem" (Ortalama puan: 3.61): Öğrenciler, testlerde karşılaştıkları zorluklara rağmen denemekten vazgeçmeme isteklerini gösteren ortalama bir puan almışlardır.

"Kendi ders planımı yapmak öğrenme isteğimi artırır" (Ortalama puan: 4.01): Bu madde, öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerini daha iyi kontrol etmek için ders planları yapmaya istekli olduğunu göstermektedir.

"Proje yaparken önüme çıkan engelleri planlayarak çözerim" (Ortalama puan: 3.57): Ortalama puan, öğrencilerin projeler sırasında karşılaştıkları engelleri planlama ve çözme konusunda ortalama bir isteğe sahip olduğunu göstermektedir.

"Kendime vakit ayırmak öğrenme isteğimi artırır" (Ortalama puan: 3.87): Bu maddeye verilen puanlar, öğrencilerin kendi kendine ayırdıkları zamanın öğrenme isteklerini artırıcı bir etkisi olduğuna işaret etmektedir.

"Ödevlerim hatalı çıkınca doğrusunu öğrenmek için araştırma yaparım" (Ortalama puan: 3.35): Öğrenciler, ödevlerinde hatalı sonuçlar aldıklarında bu hataları düzeltmek için araştırma yapmaya daha az istekli olduklarını gösteren bir ortalama puan almışlardır.

"En küçük hatada kendimi yetersiz hissederim" (Ortalama puan: 3.39): Ortalama puan, öğrencilerin küçük hatalarda kendilerini yetersiz hissetme eğiliminde olduklarını göstermektedir. Bu, öz yeterliklerinin düşük olduğuna işaret edebilir.

"Okulda başarılı olabilecek miyim diye kaygılanırım" (Ortalama puan: 3.28): Öğrencilerin okul başarısıyla ilgili kaygılandıklarını gösteren ortalama bir puan almışlardır.

"Anlayamadığım derslere nasıl çalışacağımı bilemiyorum" (Ortalama puan: 3.61): Ortalama puan, öğrencilerin anlamadıkları derslerle başa çıkmak için ne yapacaklarını bilemediklerini göstermektedir.

"Dersleri ilginç hale getiren öğretmenlerin dersinde daha istekli olurum" (Ortalama puan: 4.10): Öğrenciler, derslerini ilginç hale getiren öğretmenlerin derslerine daha istekli olduklarını gösteren yüksek bir ortalama puan almışlardır.

"İletişim kurabildiğim öğretmenlerin dersine çalışırım" (Ortalama puan: 4.18): Öğrenciler, öğretmenleriyle iletişim kurabilme yeteneklerine sahip olduklarında daha istekli olduklarını gösteren yüksek bir ortalama puan almışlardır.

"İlgi duyduğum konuları öğrenirken daha istekli olurum" (Ortalama puan: 4.15): Öğrenciler, ilgi duydukları konuları öğrenme konusunda daha fazla istekli olduklarını gösteren yüksek bir ortalama puan almışlardır.

Bu bulgular, ortaokul öğrencilerinin öğrenme motivasyonunu değerlendirmek için kullanılan "Öğrenme Motivasyonu Ölçeği" sonuçlarını göstermektedir. Bulguların özeti aşağıda sunulmuştur:

Ortaokul öğrencileri, öğrenme motivasyonunu etkileyen farklı faktörlerle ilişkilendirilmiştir. Özellikle öğrencilerin ders çalışırken kendilerine hedefler belirlemeye, sabır göstermeye ve gerçekçi hedefler belirlemeye istekli oldukları görülmüştür. Ayrıca, öğrencilerin gelecekteki meslek hedeflerini hayal etmelerinin ders çalışma isteğini artırıcı bir etkisi olduğuna inandıkları belirlenmiştir. Öğrenciler aynı zamanda testlerde zorluklarla karşılaştıklarında denemekten vazgeçmeme eğiliminde olduklarını göstermişlerdir.

Öğrenciler, kendi ders planlarını yapmaya istekli oldukları ve projeler sırasında karşılaştıkları engelleri planlama ve çözme konusunda ortalama bir isteğe sahip oldukları görülmüştür. Ayrıca, öğrencilerin kendi kendine ayırdıkları zamanın öğrenme isteğini artırıcı bir etkisi olduğuna inandıkları saptanmıştır.

Öte yandan, öğrenciler hatalı ödev sonuçları aldıklarında bu hataları düzeltmek için araştırma yapmaya daha az istekli oldukları gözlemlenmiştir. Ayrıca, öğrencilerin küçük hatalarda kendilerini yetersiz hissetme eğiliminde oldukları ve okul başarısıyla ilgili kaygılandıkları belirlenmiştir. Anlamadıkları derslerle başa çıkmak konusunda ne yapacaklarını bilemedikleri görülmüştür.

Sonuç olarak, bu bulgular, öğrenme motivasyonunu artırmak için dikkate alınması gereken farklı faktörleri göstermektedir. Öğrencilerin hedef belirleme, sabır gösterme, gerçekçi hedefler belirleme ve gelecekteki meslek hedeflerini hayal etme konularında desteklenmeleri önerilebilir. Ayrıca, öğretmenlerin dersleri ilginç hale getirme ve öğrencilerle iletişim kurma becerileri öğrencilerin motivasyonunu artırabilir. Bu bulgular, öğrencilerin öğrenme motivasyonunu daha iyi anlamak ve desteklemek için eğitimciler ve okul yöneticileri tarafından kullanılabilir.

KAYNAKÇA

Abell, S. K., Appleton, K., & Hanuscin, D. L. (Eds.). (2013). *Handbook of research on science education*. Routledge.

Akbaba, S. (2006). Eğitimde motivasyon. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (13), 343-361.

Akpınar, B., Batdı, V., & Dönder, A. (2016). İlköğretim öğrencilerinin fen bilgisi öğrenimine yönelik motivasyon düzeylerinin cinsiyet ve sınıf değişkenine göre değerlendirilmesi. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 2(1), 15-26.

Aktan, S. (2012). Öğrencilerin akademik başarısı, öz düzenleme becerisi, motivasyonu ve öğretmenlerin öğretim stilleri arasındaki ilişki. Yayınlanmamış doktora tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

Anderman, L. H., & Midgley, C. (1998). Motivation and middle school students. *perspective*, 26(3/4), 325-346.

Kaptan, S. (1998). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri (Geliştirilmiş 11. Baskı)*. Tekışık Web Ofset.

Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Akademi Yayıncılık

Uygun, Ö. (2021). *Ortaokul öğrencilerinin öğrenme motivasyonunu etkileyen faktörler* (Doctoral dissertation, Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No. 691481)).